

TAFOFIEL 20 – maart 2014

Sinds februari 2010 mag u van Epitaaf vzw op gepaste tijd een nieuwsbrief in uw mailbox verwachten, met informatie over onze activiteiten en artikels en nieuws in verband met het funeraire.

Inhoudstafel Tafofiel 20

1. Vooruitzichten voor 2014
2. Lidmaatschap Epitaaf 2014
3. Erfgoeddag 27 april 2014
4. Europese week van de begraafplaatsen 2014
5. Funeraire literatuur
6. Bloemlezing uit de pers

De naam Tafofiel, uit het Grieks "taphos" = graf, en "philos" = vriend, een gepaste naam dus voor de elektronische nieuwsbrief van Epitaaf vzw.

Veel leesplezier

BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST
VLAAMSE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE



Epitaaf vzw krijgt de steun van

VOORUITZICHTEN VOOR 2014

Naar goede traditie zet Epitaaf vzw zich in om een passend programma uit te werken voor Erfgoeddag (27 april) en Open Monumentendagen (21-22 september). Een extra activiteit wordt georganiseerd tijdens de Week van de Begraafplaatsen, met een lezing over Europese begraafplaatsen op Indonesië en een toelichting bij de indrukwekkende werken aan de graf galerijen van Laken (29 mei). In het najaar zal in het Museum van Grafkunst -in première- een film worden vertoond van en met toelichting van Eric de Kuyper (18 oktober). Er worden ook Open Deurdagen voorzien, de eerstkomende op 22 juni. Voor leden zijn al deze activiteiten gratis, zij krijgen ook voorrang bij de inschrijvingen. Wij houden u op de hoogte van deze activiteiten via de Tafiel, en via onze website <http://epitaaf.org/start/actueel.html>



De begraafplaats Peneleh in Surabaya. Foto Leon Bok

Epitaaf vzw besteedt ook aandacht aan het beheer van de voormalige ateliers Salu. Uiteenlopende taken worden uitgevoerd op klusjesdagen. Op paasmaandag 21 april 2014 vanaf 10.00.u wordt het Museum voor Grafkunst klaargemaakt voor Erfgoeddag. Iedere helpende hand is welkom. Info: info@epitaaf.org

LIDMAATSCHAP EPITAAF 2014

We nodigen u graag uit om uw lidmaatschap voor 2014 in orde te brengen. Dankzij uw lidmaatschap kunnen we blijven ijveren voor het behoud van waardevolle graftekens in Vlaanderen en Brussel én steekt u ons een hart onder de riem bij het onderhoud van het Museum voor Grafkunst.

25 € gewoon lid, 125 € steunend lid, 1500 € beschermend lid

Overschrijven op rekeningnummer: BE20 0682 0392 6056 BIC : GKCCBEBB

Voor de registratie en communicatie is het belangrijk om bij de overschrijving melding te maken van de naam van het lid, met adres, e-mail (indien nieuw lid), jaartal lidmaatschap en één van de hierboven vermelde termen.

ERFGOEDDAG 27 APRIL 2014

Kosmopolitisme op de begraafplaats van Laken

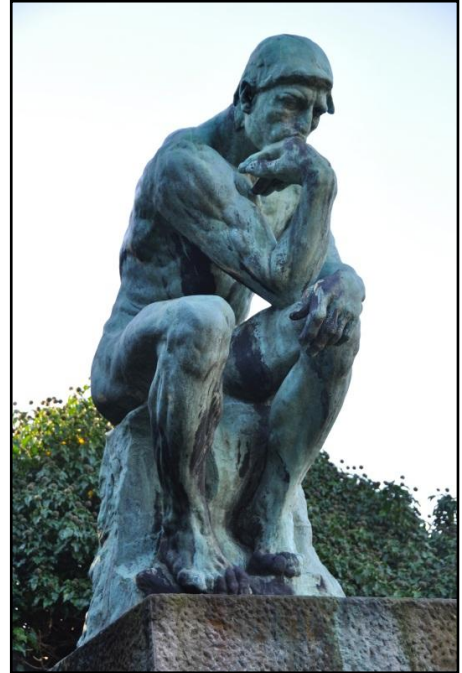
Museum voor Grafkunst, O.L.V.Voorplein 16 te Laken, van 10.00.u tot 18.00.u, vrije toegang.

Tentoonstelling rond het thema in het Museum voor Grafkunst.

Rondleidingen op het kerkhof van Laken om 11u en 15u.

Met een Brits-Duits-Frans koninklijk alliantiewapen, een Chinese afscheidsbrief, een Frans beeldhouwwerk, een Siamees wapenschild, een mausoleum voor een Spaans-Franse operazangeres,... kleurt de begraafplaats van Laken buiten de nationale grenzen.

Een wandeling op het kerkhof van Laken laat er geen twijfel over bestaan dat in de 19de en vroege 20ste eeuw de artistieke en intellectuele fine fleur van de hoofdstad sterk internationaal gekleurd was. De in Parijs geboren cantatrice La Malibran (1808-1836) veroverde de Europese scène. De passie voor muziek en zang werd haar meegegeven door haar Spaanse vader. Na een turbulent en veel te kort leven vond ze rust op Laken. De liefde voor een Belgische katholieke vrouw bracht de in Sjanghai geboren Lou Tseng Tsiang, Chinees diplomaat, tot een andere geloofsovertuiging. Na de dood van zijn echtgenote Berthe Bovy, begraven te Laken, trad hij in in het Klooster van Loppem. Tal van wapenschilden verwijzen naar internationale banden, zo is op het graf van Gustave Rolin-Jaequemyns een Siamees wapen aangebracht, als teken van de hoogste adellijke titel hem verleend door koning Rama van Siam. De inbreng van buitenlandse en dan vooral Franse kunstenaars (A.E. Carrier-Belleuse, Auguste Rodin...) is toonaangevend en de invloed van de Italiaanse funeraire modellen is bepalend geweest voor de uitstraling van het kerkhof.



3



Boven de denker van Rodin op het graf van Jef Dillen. Hiernaast bronzen boek met Chinees en Frans opschrift opgedragen aan Berthe Bovy, echtgenote van Lou Tseng-Tsiang. Foto's Laurent Vrijders.

DE EUROPESE WEEK VAN DE BEGRAAFPLAATSEN 2014

Zaterdag 24 mei tot en met zondag 1 juni 2014

Brochure op komst

In de loop van april zal u de brochure van de Week van de Begraafplaatsen 2014 toegezonden krijgen. De Europese Week van de Begraafplaatsen werd gelanceerd door ASCE, Association of Significant Cemeteries in Europe (www.significantcemeteries.org). Momenteel zijn er zo'n 130 Europese begraafplaatsen en verenigingen uit meer dan 20 Europese landen bij deze organisatie aangesloten. In 2014 wordt de Week voor de twaalfde maal georganiseerd, tussen zaterdag 24 mei en zondag 1 juni 2014. Het laatste weekend van de WBP valt telkens samen met de Open Kerkendagen (www.openkerken.eu).

WEEK VAN DE BEGRAAFPLAATSEN TE LAKEN: LEZINGEN EN RONDLEIDING

Donderdag 29 mei 2014, 13.30.u in Museum voor Grafkunst te Laken

Gratis voor leden, 5 euro niet-leden, inschrijven op: info@epitaaf.org

In de week van de begraafplaatsen organiseert Epitaaf vzw een namiddag met twee lezingen in het Museum voor Grafkunst en een rondleiding op het kerkhof van Laken. Het programma:

13.30.u Leon Bok "Verloren begraafplaatsen, Funerair erfgoed in Indonesië", met aansluitend - in primeur- een film over het onderzoek te Peneleh in Surabaya.



De begraafplaats Peneleh in Surabaya. Foto Leon Bok

Nederland voerde bijna 350 jaar de scepter in Nederlands-Indië. Al vanaf het prille begin werden gestorven Hollanders ook in de Oost begraven. Eerst nog op kleine kerkhoven maar met de grote expansie in de 19de eeuw ook op grote begraafplaatsen. Daar vonden niet alleen Nederlanders hun

laatste rustplaats maar ook allerlei andere nationaliteiten. De begraafplaats Peneleh in Surabaya, geopend in 1847 is een goed voorbeeld van zo'n 'Europese' begraafplaats. Leon Bok, funerair deskundige, deed in 2011 en 2012 onderzoek naar deze begraafplaats op verzoek van de gemeente Surabaya. En passant bezocht hij op Java ook andere oude begraafplaatsen. Daaruit kan een beeld gedestilleerd worden van de teloorgang van het koloniale funeraire erfgoed. Aan de hand van foto's van een aantal begraafplaatsen wordt een beeld geschetst van funerair Indonesië, met als toegift een film die illustreert hoe het met Peneleh is gesteld. Leon Bok beweegt zich reeds 20 jaar op het terrein van de funeraire cultuur.

14.15.u Tom Verhofstadt: "Stand van zaken van de spectaculaire restauratie van de graf galerijen".



De ontmanteling van het kerkhof van Laken bij de restauratie van de graf galerijen. Foto Tom Verhofstadt.

De werken aan de graf galerijen zijn indrukwekkend. Een groot aantal van de bovengrondse graftekens zijn reeds gereinigd en ontmanteld, deze zullen elders worden gestockeerd. Er werd reeds aangevangen met de ontmanteling en de zachte reiniging van de naamplaten van het ondergrondse gedeelte. In deze lezing komt u te weten hoe deze restauratie concreet wordt aangepakt, welke maatregelen genomen worden om dit reuzenwerk te coördineren, wat er reeds is gerealiseerd en hoe dit verder zal verlopen, en wat de restauratiefilosofie is. Tom Verhofstadt is kunsthistoricus en lid van de raad van bestuur van Epitaaf. Hij volgt de werf van de graf galerijen op.

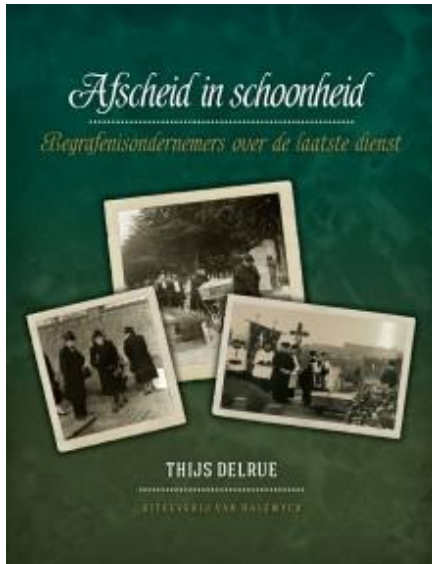
15.00.u Bezoek aan het kerkhof van Laken onder leiding van Tom Verhofstadt

Met een rondleiding langs de werf op het kerkhof van Laken wordt de schaal van deze werken pas echt duidelijk.

FUNERAIRE LITERATUUR

Anne-Mie Havermans en Pierre Brewee

Thijs Delrue, "Afscheid in schoonheid: begrafenisondernemers over de laatste dienst", Van Halewyck, 2013.

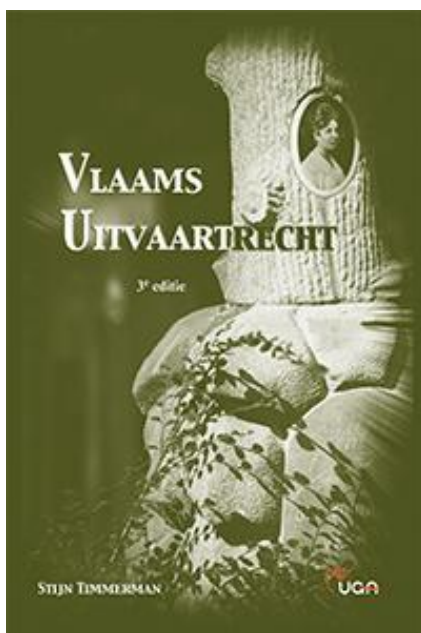


Begrafenisondernemers uit heel Vlaanderen en Brussel schetsen in dit boek de evolutie van hun job en ze laten ook in hun hoofd en hart kijken. Met authentieke anekdotes over vroeger en nu worden diverse thema's aangesproken: "Het oog wil ook wat: over kisten, rouwbrieven, bloemen en corbillards", "Het is alsof hij nog leeft: de opbaring van de overledene" en "De verschraving van de funeraire cultuur: het heengaan van rituelen en etiquette". Interessant is te vernemen hoe begrafenisondernemers nog niet zo lang geleden instonden voor een ruime begeleiding, van A tot Z. In een periode toen opleidingen niet bestonden en iedereen aan de slag kon gaan als begrafenisondernemer bleken vooral handige Harry's in aanmerking te komen voor deze stiel. Begrafenisondernemers verzorgden niet alleen de dienst, maar

vaak metselden ze ook de grafkelder of de "fundering" voor het grafteken. Ze zorgden bijvoorbeeld ook voor de lay-out van de zerk (letters en cijfers aanbrengen) of maakten zelf de kisten. Boeiend om lezen. Prijs 9,95 euro in de boekhandel.

Stijn Timmerman: "Vlaams uitvaartrecht", Heule, UGA, 2013.

6



In deze derde uitgave van Vlaams Uitvaartrecht wordt verder gewerkt op de vorige edities geschreven door Yvan Naessens.

Het boek start met een artikelsgewijze bespreking van het Vlaams Decreet van 16 januari 2004 betreffende de begraafplaatsen en de lijkbezorging, met aansluitend een bespreking van de relevante uitvoeringsbesluiten, ministeriële omzendbrieven en rechtspraak.

Bijzondere aandacht gaat naar de decreetswijzigingen die zich sinds de vorige editie van dit boek in 2008 hebben aangediend, in het bijzonder wat betreft de verklaring van laatste wilsbeschikking alsook de bestemming van de asurne.

In bijlage wordt een overzicht opgenomen van alle van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire bepalingen, zowel voor het Vlaamse als het Waalse en het Brussels Hoofdstedelijk

Gewest. De auteur is advocaat en zoon van een uitvaartondernemer. Het boek kost 9,95 euro.

http://www.uga.be/uitgeverij/detail_nl.phtml?id=297

Jan Vancoillie, "De Duitse militaire begraafplaats Menen Wald. Geschiedenis van de Duitse militaire graven van de Eerste Wereldoorlog in Zuid-West-Vlaanderen", 2013



Op de grens van Menen en Wevelgem liggen ongeveer 48.000 Duitse militairen van de Eerste Wereldoorlog begraven. De geschiedenis van deze begraafplaats en van de Duitse dodenzorg van 1914 tot nu wordt voor het eerst grondig uiteengezet in deze publicatie.

Het eerste deel beschrijft de Duitse gravenzorg van 1914 tot vandaag. Aanvankelijk kregen heel wat doden een anoniem veldgraf, maar gaandeweg volgde een zekere organisatie. Nog tijdens WOI werden verzamelbegraafplaatsen aangelegd en kregen alle doden een uniform grafkruis. Interessant zijn vb. de technische tekeningen voor de diverse types houten kruisen die op graven van Duitse soldaten werden gezet, met voor elk type een Joodse versie. De begraafplaats Menen Wald zelf komt aan bod in het tweede deel. De evolutie van de begraafplaats wordt grondig geschetst, waarbij voor het eerst de religieuze

mozaïeken in de kapel worden verklaard. Veel aandacht gaat naar alle Duitse begraafplaatsen waarvan Duitsers naar Menen zijn overgebracht (in totaal een 300-tal uit Zuid- en Midden-West-Vlaanderen en Oost-Vlaanderen). Ook dit onderdeel wordt overvloedig belicht met historische fotomateriaal en tientallen persoonlijke geschiedenissen van heel wat gesneuvelden uit alle lagen van de bevolking, uit alle windstreken, die op uiteenlopende wijze zijn gestorven. Voor degenen die er niet genoeg van krijgen is achteraan het boek reglementering te vinden die betrekking heeft op Duitse militaire dodenzorg, van 1914 tot vandaag.

7

De grondigheid en deskundigheid waarmee dit alles naar voor wordt gebracht is het resultaat van een passie die de auteur reeds twintig jaar bezig houdt. Jan Vancoillie (*Kortrijk, 1976) is gespecialiseerd in het Duitse leger tijdens de Eerste Wereldoorlog. Hij studeerde geschiedenis aan de KULAK en KUL met een licentiaatsverhandeling over Geluveld tijdens de Eerste Wereldoorlog. In 2002 werd zijn uitgewerkte licentiaatsverhandeling uitgegeven onder de titel "Halfweg Menin Road en Ypernstrasse". Hij werkte ook mee aan "Beecham Dugout" (1999) "Bayernwald" (2000) en "Ten oorlog met schop en houweel" (2009). Jan Vancoillie is bestuurslid van de Western Front Association België vzw en actief bij de Wevelgemse heemkring Wibilinga. In de voorbereiding van dit boek spendeerde hij de laatste tien jaar veel tijd in archieven en documentatiecentra in binnen- en buitenland.

Het boek telt 348 bladzijden en 380 illustraties. Het is bijzonder interessant omdat het goed gestoffeerd is met feiten en foto's die nog niet eerder gepubliceerd zijn. Een uittreksel van het boek is te bekijken op: <http://vcjan.wordpress.com/2013/08/24/menen-wald-een-voorsmaakje/>

Deze uitgave van Jan Vancoillie, i.s.m. heemkring Wibilinga van Wevelgem, kan besteld worden via overschrijving van 33 euro (+ 7 euro verzendingskosten) op rekening BE40 9730 8888 4063 (BIC: ARSPBE22) van Jan Vancoillie, Deken Jonckheerestraat 2B, 8560 Wevelgem. Afhaling is mogelijk bij de auteur te Wevelgem na afspraak via: aok4@telenet.be

BLOEMLEZING UIT DE PERS

Pierre Brewee volgt wat er verschijnt m.b.t. funerair erfgoed in de pers en media op de voet. Hij maakt voor ons een korte samenvatting. In geen geval heeft deze bloemlezing de bedoeling om volledig te zijn maar is ze eerder opgevat om er trends in aan te wijzen en soms ook de berichten van een kritische noot te voorzien.

Aandenken van kinderen op de begraafplaats

Het item dat sinds de laatste Tafofiel het meest de pers heeft gehaald is dit van dood geboren kinderen. Er was een hele achterstand in te halen, want er werd tot voor kort geen rekening gehouden met dit zware verlies. Sinds kort is er een inhaalbeweging ingezet. Niet alleen op wettelijk en administratief vlak, maar ook op begraafplaatsen zelf wordt alles gedaan om gehoor te geven aan de hoge nood tot herdenken en rouwen.

Het stadsbestuur van Dendermonde past het reglement voor de begraafplaatsen aan zodat ouders met een levenloos geboren kind voortaan een blijvend aandenken kunnen plaatsen. Tot voor kort konden deze kinderen alleen in volledige anonimiteit begraven worden op de foetusweide. Nu krijgen de ouders ook de keuze om een zerkje te plaatsen op de kinderbegraafplaats. Ouders die kiezen voor crematie kunnen de urne plaatsen in een paddenstoel. Een dergelijke paddenstoel stond al op de begraafplaats van Grembergen maar nu worden deze dus geplaatst op alle begraafplaatsen op grondgebied van Groot-Dendermonde.

Ook Heist-op-den-Berg heeft zijn reglement voor de begraafplaatsen aangepast en laat haar inwoners de kans om foetussen een laatste rustplaats te schenken. Foetussen die de wettelijke levensvatbaarheid van 26 weken nog niet bereikt hebben kunnen begraven worden op de kinderparken van de gemeentelijke begraafplaatsen. Er kan ook gekozen worden voor anoniem begraven worden in een grasveld dat zich op het kinderpark bevindt, waarbij ze een arduinen plaatje krijgen met een gezandstraald sterretje en de vermelding van het jaartal.

De begraafplaats van Steenokkerzeel krijgt eveneens een sterretjesweide. Ouders wiens kindje dood geboren werd wisten tot nu toe niet waarheen.

De drie gemeentelijke begraafplaatsen van Kapelle-op-den-Bos worden ook gerenoveerd: oude graven zonder concessie verdwijnen zodat er plaats is voor een sterretjesweide, ter nagedachtenis aan levenloos geboren baby's.

Tot voor kort maakte de gemeente Sint-Katelijne-Waver in haar begrafenisbeleid geen onderscheid tussen overledenen. In de nieuwe reglementen wordt wel een onderscheid gemaakt tussen kindergraven (tot 12 jaar) en graven voor volwassenen. De termijnen zijn langer en de tarieven liggen opmerkelijk lager voor kindergraven. Bovendien komt er op de nieuwe begraafplaats van Elzestraat een afgescheiden terrein, specifiek voor kinderen. De concessietermijn voor een kindergraf werd verhoogd van 30 naar 40 jaar. Kindergraven worden immers langer bezocht en onderhouden en het is daarom logisch en menselijk dat de termijnen worden opgetrokken. Een concessie van 40 jaar voor een kindergraf kost 200 euro, voor volwassenen 750 euro. Ook het tarief voor de ontgraving van een kindergraf wordt drastisch verlaagd, van 700 naar 250 euro.

Nieuws rond grafmonumenten

Het gemeentebestuur van Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek kreeg een vraag van de familie de Faily. Het kerkhof rond de kerk is al sinds 1996 gesloten en de concessies verliepen in 2001 maar de familie vroeg of ze de resterende grafplaatsen van hun familiegraf, 19 van de 36 om precies te zijn, toch nog mochten gebruiken. Ze stelden voor om de restauratie van de bovengrondse kapel volledig te financieren. De CD&V-meerderheid had daar eerst wel oren naar, maar na protest besloot men toch om raad te vragen bij het Agentschap voor Binnenlands Bestuur. Blijkbaar zijn er verschillende scenario's mogelijk, maar het gemeentebestuur zag er tegenop een dossier op te starten en besloot dus niet in te gaan op de vraag, een beslissing waar de familie begrip voor toonde.



De grafkapel van de familie de Faily., YDS Het Nieuwsblad.

Douanier Josephus Schauwbroeck speelde een belangrijke rol in het tolwezen en toen hij in 1904 werd vermoord kreeg hij dan ook dank zij zijn uitgebreide vriendenkring een erezuil aangeboden op de begraafplaats van Stabroek. Bij de ontruiming van de begraafplaats werd het monument overgebracht naar het douanemuseum, maar daar bleek het gewoon in een opslagplaats te staan. De heemkring zette zich in voor de terugkeer van het monument. Het monument heeft de vorm van een zuil die naar boven spits uitloopt, in het midden is de zuil onderbroken door een sierstuk waarop sabel, kepie en huldepalm prijken, de versierselen voor een officier. Op vraag van het museum zal de zuil een prominente plaats krijgen in de gemeente.

Het Gentse stadsbestuur meldt dat het beschermde Poortgebouw dat de hoofdingang vormt van de Westerbegraafplaats wordt gerestaureerd. Dit gebouw werd opgericht tussen 1867 en 1882 onder leiding van stadsarchitect Adolphe Pauli, die ook het MSK ontwierp. Het was zijn laatste opdracht als stadsarchitect. Het is een monumentale triomfboog in neoclassicerende stijl met drie doorgangen: in het midden een brede ingang voor wagens, en links en rechts een kleinere toegang voor

voetgangers. Links en rechts ervan werden paviljoenen opgetrokken voor de bewaker en grafmaker. De ingang werd deels opgetrokken in diverse soorten natuursteen en deels in met kalk bepleisterd en geschilderd metselwerk. De restauratiewerken van de gevels omvatten voornamelijk een reiniging van de natuurstenen delen met aangepaste technieken, restauratie van het kalkpleisterwerk en buitenschilderwerken met een aangepast verfsysteem. Ook het houten buitenschrijnwerk krijgt een grondig nazicht, wordt hersteld waar nodig, en geschilderd. De metalen poorten worden gereinigd, hersteld en opnieuw geschilderd. Tot slot worden de gevels van het naastliggende, later toegevoegde afscheidscentrum gerestaureerd. De werken zullen bij normale weersomstandigheden maximaal 120 werkdagen in beslag nemen. In de renovatie wordt 222.000 euro geïnvesteerd. Foto stad Gent.



Vlaams minister Geert Bourgeois heeft twee oorlogsgedenktekens in Hechtel-Eksel beschermd op basis van hun historische en artistieke waarde. Het eerste is het 'Monument der Gesneuvelden' op het oude Marktplaats van Eksel. Dat toont een stoer soldatenbeeld in zandsteen en staat op een vierkante sokkel. Het werd het oorlogsmonument voor de slachtoffers van beide wereldoorlogen, maar is aanvankelijk opgericht ter herinnering aan de gesneuvelde soldaten van de Eerste Wereldoorlog. Het gedenkteken werd onthuld in 1925. Het 'Monument van de Weerstand' werd ook beschermd. Dit ligt in het Gemeentebos op het zogenaamde 'geheim kerkhof' dat momenteel deel uitmaakt van het militair oefenterrein van het Kamp van Beverlo. De gedenktekens hebben niet alleen een artistieke waarde, maar houden de herinnering aan de gruwelijke oorlogstaferelen in Eksel en Hechtel levend.



Foto: Jean Claessens 20130608 © -3- http://www2.kamp-vogelsang.be/interactief/uw_fotos_2013/geheim_kerkhof/

Groene begraafplaatsen

Op de begraafplaats Heimolen in Sint-Niklaas opent in april een 'begraafbos'. Daar kan je in een biologisch afbreekbare urne een laatste rustplaats krijgen in het groen, tussen de bomen, zonder zerk, naamplaatje of kruisje. Terug naar de natuur dus. Er komt ook een speciale afscheidsruimte, die 41.000 euro zal kosten. Een centrale open plaats in het bos zal dienst doen als asweide en ook wandelpaden en rustpunten maken deel uit van het bos. Doorheen het begraafbos loopt centraal een breed pad waarlangs zo'n 200 lindebomen staan. Bij aanvang zullen er vier overledenen per lindeboom worden begraven, na tien jaar, als de boom is uitgegroeid, zullen er zes mensen kunnen worden begraven rond de boom. Het begraafbos zal lang meegaan, want na verloop van tijd komt door de vergankelijkheid opnieuw plaats vrij. Het Agentschap voor Natuur en Bos gaf de stad onlangs nog een subsidie van 10.100 euro voor de realisatie.

Het stadsbestuur van Zottegem gaat op de stedelijke begraafplaats in Knutsegem een bloemenweide aanleggen die is toegespitst op bijen. De stad speelt daarmee in op de actie 'Verbijsterende bijen' van de provincie Oost-Vlaanderen, waarmee de provincie de steden en gemeenten aanspoort om het bijenbestand op te krikken.

Epitaafleden en –sympathisanten kennen naar alle waarschijnlijkheid wel de klassieke graftrommels, waarvan er hier en daar nog een aantal bewaard zijn. In het Leuvense wordt gepleit voor het behoud van dit erfgoed. In heel Leuven vind je nog maar vijf graftrommels meer. Er wordt dan ook opgeroepen om deze bijzondere grafgiften dringend te restaureren en tentoon te stellen. Best worden ze nadien terug geplaatst bij het graf waar ze thuishoren.



Twee van de drie graftrommels bevestigd aan het monumentale grafteken van de familie Delvaux op het kerkhof van Vlierbeek. Foto's Anne-Mie Havermans.

Diefstal en vandalisme

Niet in ons eigen land, maar in Congo werd een begraafplaats van de Eerste Wereldoorlog zwaar geschonden. Belgen en Congolezen vochten tijdens de Grote Oorlog broederlijk naast elkaar aan de grens met Rwanda. In Kibati kregen de Belgische gesneuvelden dan ook een eigen begraafplaats met herdenkingsmonument. Maar het stadje werd onlangs bezet door de M23-rebellen en de begraafplaats werd tijdens deze bezetting zwaar beschadigd. Deze beschadigingen zouden niet het gevolg zijn van “gewoon” oorlogsgeweld, maar het resultaat zijn van een mythe: Rwandese soldaten beweerden dat de gesneuvelden uit dank voor hun inzet begraven zouden zijn met hun zakken vol goud en de inwoners werden dan ook verplicht alle graven open te gooien. Het leverde geen gram goud op ... maar wel een totaal vernielde begraafplaats.

Dieven gingen op de begraafplaats Zanddijk in Dessel niet aan de haal met koperen kruisen en vaasjes of grafmonumenten, maar stelden zich tevreden met ... zeventig meter afsluiting.

De gemeentebesturen van zowel Scherpenheuvel als Arendonk zien zich na een golf van diefstallen verplicht camera's te plaatsen op de begraafplaats.